

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра «Менеджмент»

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан ФЕУ

Владислав КОРОЛЬКОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК39 «Сучасні теорії організації»

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальность 073 «Менеджмент»
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) «Менеджмент організацій та адміністрування»
(назва освітньої програми (спеціалізації))

факультет Факультет економіки та управління
(найменування факультету)

мова навчання державна

Запоріжжя – 2023 рік

Робоча програма «Сучасні теорії організації» для здобувачів вищої освіти
 (назва навчальної дисципліни)

спеціальності 073 «Менеджмент»,
 освітня програма (спеціалізація) «Менеджмент організацій та адміністрування».
 (назва освітньої програми (спеціалізації))

«28» 08 2023 року – 22 с.

Розробники: ПАНКОВА А.Ю., доцент кафедри менеджменту, кандидат економічних наук,
доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
менеджменту

Протокол від « 29 » 08 2023 року №1

Завідувач кафедри Менеджменту
 (найменування кафедри)

« 29 » серпня 2023 року   (Тетяна ПУЛІНА)
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки та управління
 (найменування факультету)

Протокол від « 30 » 08 2023 року № 43

« 30 » серпня 2023 року Голова (Владислав КОРОЛЬКОВ)
 (підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		дenna форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів -5	Галузь знань 073 «Менеджмент»	нормативна	
Модулів – 1	спеціальність (професійне спрямування): 073 «Менеджмент» Кваліфікація (професійне спрямування): Бакалавр «Управління та адміністрування», спеціальність: 073 «Менеджмент».	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 150		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 5		Лекції	
		30 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	12 год.
		Лабораторні	
		- ГОД.	- ГОД.
		Самостійна робота	
		100 год.	130 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	контр. робота
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36,7% до 63,3%

для заочної форми навчання – 6,7% до 93,3%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою дисципліни “Сучасні теорії організації” формування у фахівців вищого рівня кваліфікації розуміння сутності наукових концепцій (теорій), сучасного управлінського мислення, методологічних основ формування ефективної організації, використовуючи сучасні прогресивні підходи до організаційного проектування, методи та засоби інформаційного моделювання управлінських процесів та систем, інструменти сучасного офісу.

Завданням вивчення дисципліни:

- формування у здобувачів уявлення про сучасну ефективну організацію;
- ознайомлення із сучасними підходами до управління;
- висвітлення особливостей сучасного управління;
- формування навичок і прийомів управлінської діяльності, адекватної умовам ринкового середовища;
- вивчення факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, опанування сучасних технологій їх аналізу;
- набуття вміння, здійснювати розподіл повноважень та відповідальності між структурними ланками (підрозділами) сучасної організації, використовуючи установчі документи та типові управлінські технології;
- набуття досвіду створення сучасної організації на основі вивчення технологій організаційного проектування, оволодіння методиками інформаційного моделювання управлінських процесів та систем.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати **загальні компетентності**:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахові компетентності:

СК1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

СК5. Здатність управлюти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту,

СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

СК11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

Очікувані програмні результати навчання:

ПР3 Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства

ПР5 Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації

ПР6 Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень

ПР11 Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації

Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізітами та постреквізітами дисципліни «Сучасні теорії організації» є дисципліни згідно структурно-логічної схеми підготовки здобувача вищої освіти.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Передумови та фактори формування сучасних теорій організації |

Сутність поняття «організація». Закони організації. Закони функціонування (статики) організації: закон композиції, закон пропорційності, закон найменших. Закони розвитку (динаміки) організації: закон онтогенезу (перетворення), закон синергії, закон інформованості-упорядкованості, закон єдності аналізу й синтезу, закон самозбереження. Принципи організації: принцип ланцюгового зв'язку; принцип інгресії; принцип підбору; принцип рухомої рівноваги; принцип слабкої ланки. Групування принципів. Етапи розвитку організації: зародження, зростання, зрілості, старіння. Збереження рівноваги організації та її цілісності.

Тема 2. Сучасна організаційна парадигма: сутність, значення, зміст, практична спрямованість.

Основні організаційні теорії та моделі. Організаційні теорії: класична організаційна теорія; теорії організаційної поведінки; теорія інститутів та інституційних змін; популяційно-екологічна (еволюційна) теорія; тектологія О. Богданова; ноосфера В. І. Вернадського. Еволюція теоретичних концепцій організації. Основні моделі організацій: органічна та механістична моделі.

Тема 3. Системність як загальна властивість сучасної організації.

Організація як система. Формування системних уявлень: Платон, Аристотель, Кант, А. Сміт. Системність як загальна властивість матерії. Системний підхід (погляд). Стан системи, властивості системи, поведінка системи, дія, подія. Будова систем: підсистема, елемент, структура, зв'язок. Атрибути зв'язку: спрямованість, сила, характер. Класифікація систем. Загальна класифікація: абстрактні системи; конкретні системи; відкриті системи; закриті системи; динамічні системи; адаптивні системи; ієархічні системи, їх характеристики. Класифікація за ознаками: за походженням; за описом змінних; за способом управління; за типом операторів.

Аспекти організаційного порядку. Типологія організацій. Класифікація організацій за ознаками: класифікація за принципами управління; класифікація за

функціональними ознаками; класифікація за ознакою реалізації суспільних функцій; класифікація за ознакою визначення цілі (ціннісно-орієнтовані організації; організації, які формують власні цілі; цілескеровані організації; цілеспрямовані організації; цілеорієнтовані організації; цілепри-датні організації; паразитичні організації).

Тема 4. Сучасні соціальні організації і соціальна спільність.

Організація як соціум. Соціальна організація і соціальна спільність. Людина як елемент соціальної системи. Активність і опірність соціальної організації. Загальні риси соціальної організації. Основні види соціальних організацій: формальна й неформальна організації. Механізми регулювання (регулятори) у соціальних системах: цільова управлінська дія, саморегуляція (самоуправління), організаційний порядок.

Тема 5. Сучасні парадигми організаційного процесу.

Організаційний процес. Організаційна діяльність. Альтернативні парадигми організаційного процесу. Система управління - кібернетичний підхід.

Принципи управління: принцип розімкненого управління; принцип розімкненого управління з компенсацією обурень; принцип замкненого управління; принцип однократного управління. Оптимізація управління. Адаптивні й такі, що самі настроюються, системи. Методи управління: детермінований метод управління; програмно-цільовий метод управління; ціннісно-орієнтований метод управління.

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Самоорганізація

Природно-наукові засади синергетики. Ентропія. Самоорганізація як ґрунтовний процес природи. Антиентропійна спрямованість самоорганізації. Сутнісний зміст синергетики.

Синергетична концепція самоорганізації. Основні положення синергетичної концепції самоорганізації. АтTRACTори, біфуркація, фрактали, детермінований хаос. Процеси самоорганізації. Необерненість і неповторюваність самоорганізації. Принципи самоорганізації: принцип від'ємного зворотного зв'язку; принцип позитивного зворотного зв'язку. Спонтанність і випадковість.

Гнучкість організації. Гнучкість процесу: гнучкість орієнтації й реалізації. Гнучкість системи: фактори й результати гнучкості системи. Виробнича гнучкість: фактори та функціональні й структурні ознаки виробничої гнучкості.

Сталість організації. Статична й динамічна сталість. Типи сталості: внутрішня, зовнішня й спадкова сталості; кількісна й структурна сталості. Несталий стан системи. Сталість і управління змінами.

Тема 7. Зовнішнє й внутрішнє середовище сучасної організації

Внутрішнє середовище організації. Змінні всередині організації (внутрішні фактори): цілі, завдання, структура, технологія, люди. Культура та імідж організації як її внутрішні фактори. Взаємозв'язок внутрішніх факторів. Методи дослідження внутрішнього середовища організації: аналітичні методи; експертні методи; лінійне програмування; динамічне програмування; діагностування (експрес-діагностика, ґрунтовна діагностика); внутрішній моніторинг (моментні спостереження, постійні спостереження).

Зовнішнє середовище організації. Мікрооточення (фактори зовнішнього середовища безпосереднього впливу): партнери; конкуренти; центральні та місцеві органи влади: навколошнє населення; природні умови. Макрооточення (фактори зовнішнього середовища опосередкованого впливу): міжнародні події та оточення; стан економіки; соціокультурні фактори; політичні обставини; розвиток науки й технологій; право; соціально-суспільні фактори. Методи дослідження зовнішнього середовища (зовнішній моніторинг): зовнішнє спостереження; цільове спостереження; неформальний пошук; формальний пошук.

Взаємозв'язок факторів зовнішнього та внутрішнього середовища організації.

Тема 8. Прогресивні підходи до організаційного проектування

Концептуальні терміни: організаційна форма управління " (ОФУ); відносини: децентралізація; стратегія; структура; виробнича структура; технологічна структура; зв'язок; структура управління; ланка управління; рівень управління. Сутність та етапи організаційного проектування. Методи проектування організаційних форм управління.

Технологія проектування організаційних форм управління. Оцінка ефективності організаційних форм управління. Криза парадигми традиційного менеджменту. Перспективи розвитку організаційних утворень.

Тема 9. Сучасна українська організаційна культура

Культура організації. Зміст понять «культура» і «організаційна культура». Концептуальні підходи до формування організаційної культури. Моделі організаційної культури. Характеристики організаційної культури. Громадянська та корпоративна культури.

Типологія організаційних культур. Визначальні фактори культури організації. Підходи до типізації організаційних культур: факторні моделі цінностей; менталітет і організаційна культура; фундаментальні вірування та цінності; ставлення до часу; конкуруючі цінності. Характеристика типів культури за ознакою конкуруючих цінностей: кланова, ієрархічна (бюрократична), ринкова та адхократична культури.

Сучасна українська організаційна культура: джерела та основний зміст.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	усь ого	у тому числі						усьо го	у тому числі				
		л	п	ла	ін	с.р.	л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1													
Тема 1. Передумови та фактори формування сучасних теорій організації	14	3	2	-	-	12	14	0,8	1,2	-	-	16	

Тема 2. Сучасна організаційна парадигма: сутність, значення, зміст, практична спрямованість	14	3	2	-	-	12	14	0,8	1,2	-	-	16
Тема 3. Системність як загальна властивість сучасної організації	14	3	2	-	-	12	14	0,8	1,2	-	-	16
Тема 4. Сучасні соціальні організації і соціальна спільність	14	3	2	-	-	12	14	0,8	1,2	-	-	16
Тема 5. Сучасні парадигми організаційного процесу.	14	3	2	-	-	12	14	0,8	1,2	-	-	16
Разом за змістовим модулем 1	70	15	10	-	-	60	70	4	6	-	-	80

Змістовий модуль 2

Тема 6. Самоорганізація	20	4	4	-	-	10	20	1	1,5	-	-	17,5
Тема 7. Зовнішнє й внутрішнє середовище сучасної організації	20	4	2	-	-	10	20	1	1,5	-	-	17,5
Тема 8. Прогресивні підходи до організаційного проектування	20	4	2	-	-	10	20	1	1,5	-	-	17,5
Тема 9. Сучасна українська організаційна культура	20	3	2	-	-	8	20	1	1,5	-	-	17,5
Разом за змістовим модулем 2	80	15	10	-	-	40	80	4	6	-	-	70
Усього годин	150	30	20	-	-	100	150	8	12	-	-	130

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	-

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Ден.	Заоч.
1	Тема 1. Передумови та фактори формування сучасних теорій організацій	2		
2	Тема 2. Сучасна організаційна парадигма: сутність, значення, зміст, практична спрямованість	3	3	
3	Тема 3. Системність як загальна властивість сучасної організації	2	3	
4	Тема 4. Сучасні соціальні організації і соціальна спільність	2	3	

5	Тема 5. Сучасні парадигми організаційного процесу.	2	
6	Тема 6. Самоорганізація	3	3
7	Тема 7. Зовнішнє й внутрішнє середовище сучасної організації	2	
8	Тема 8. Прогресивні підходи до організаційного проектування	2	
9	Тема 9. Сучасна українська організаційна культура	2	
	Разом	20	12

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-	-

8. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СРС є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи студента.

Метою СРС є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування у студентів самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації.

Основними формами СРС є такі:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до семінарських, практичних (лабораторних) занять та виконання домашніх завдань;
- систематика вивченого матеріалу курсу перед написанням модулів та підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;
- виконання індивідуальних завдань (написання рефератів, здійснення наукових досліджень з підготовкою доповіді на науковій студентській конференції та/або публікацією статті (тез доповіді) у науковому збірнику, пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою курсу, підготовка та проведення студентом на практичному занятті міні-лекції, складання словника по курсу, розробка тематичного кросворду, написання реферату за заданою тематикою тощо).

Всі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які студенти мають виконувати обов'язково впродовж вивчення даної дисципліни. Вибіркові включають альтернативні завдання, серед яких студент на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

№ з/п	Назва теми	Ден.	Заочн.

1	<p>Тема 1. Передумови та фактори формування сучасних теорій організації</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які етапи життєвого циклу організації включаються до статичної групи, які в динамічну групу? 2. Чим відрізняються закони організації від законів для організації, як співвідносяться між собою, і в чому їх особливість? 3. Який вплив роблять зовнішні і внутрішні чинники на стійкість організації? 4. Суть і зміст рівня самозбереження. 5. Яке практичне значення має закон самозбереження в процесі забезпечення безпеки організації, персоналу та керівників? 6. У чому суть розвитку організації? <p>Дискусія. Ваш опонент говорить, що менеджеру-практику нема чого забивати голову теорією організації. Спробуйте довести зворотне.</p> <p>III. Вирішити управлінську ситуацію.</p>	10	10
2	<p>Тема 2. Сучасна організаційна парадигма: сутність, значення, зміст, практична спрямованість</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які існують організаційні теорії? Що прийнято називати організаційною науковою? 2. Як розвивалася організаційна наука в Європі? 3. Коли почали проводитися систематизовані дослідження по теорії організації? 4. Назвіть відомих Вам основоположників організаційної науки. 5. Які перспективи розвитку теорії організації? 6. Яка головна думка концепції про «ноосферу» В.І.Вернадського? 7. У чому полягає внесок А.А. Богданова у розвиток теорії організації? 8. Які концептуальні погляди А.А. Богданова на основні етапи і зміст теорії організації? 9. У чому сутність тектологіческого процесу, розробленого А.А. Богдановим? <p>III. Вирішити управлінську ситуацію.</p>	10	10
3	<p>Тема 3. Системність як загальна властивість сучасної організації</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте характеристику науковим основам становлення і розвитку організаційно-управлінської думки. 2. Сформулюйте поняття «парадигма» соціальних наук. 3. Чому спосіб життя і система цінностей виступають як органи – зує ланка і основа механізму громадської організації? 4. Розкрийте взаємозв'язок між системами цінностей, установок і витоків розвитку організаторської думки. 5. Хто з учених античного періоду розкрив витоки розвитку організаторської думки в суспільстві? 6. Оцініть внесок вчених Давньої Греції Платона, Аристотеля і Конфуція в Китаї в розвиток організаторської думки. <p>III. Вирішити управлінську ситуацію.</p>	10	20
4	<p>Тема 4. Сучасні соціальні організації і соціальна спільність</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань:</p>	10	10

	<p>1. Що таке харизма?</p> <p>2. Як Ви уявляєте собі харизматичні групи?</p> <p>3. Охарактеризуйте мотиви, службовці вихідним моментом для створення організацій.</p> <p>4. Що розуміється під соціальною системою, які її основні структурні елементи?</p> <p>5. Перелічіть і розкрийте сутність підходів до поняття «соціальна організація».</p> <p>6. Які особливості еволюції соціально-економічних систем?</p> <p>7. З чого складаються внутрішнє і зовнішнє середовище організації?</p> <p>8. Індивід у соціальній організації.</p> <p>9. Роль невизначеності у формуванні соціальних спільнот.</p> <p>10. Який склад соціальних і економічних зв'язків в організації?</p> <p>ІІІ. Вирішити управлінську ситуацію.</p>		
5	<p>Тема 5. Сучасні парадигми організаційного процесу</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань:</p> <p>1. Альтернативні парадигми організаційного процесу.</p> <p>2. Організація і управління.</p> <p>3. Принцип розімкненого управління.</p> <p>4. Принцип замкнутого управління.</p> <p>5. Адаптивне управління.</p> <p>6. Принцип одноразового управління.</p> <p>7. Кібернетичний підхід в теорії управління.</p> <p>8. Детермінований метод управління.</p> <p>9. Програмно-цільовий метод управління.</p> <p>10. Ціннісно-орієнтований метод управління.</p> <p>ІІІ. Вирішити управлінську ситуацію.</p>	10	10
6	<p>Тема 6. Самоорганізація</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань:</p> <p>1.Що таке синергетика?</p> <p>2. В Чому полягає Синергетична Концепція самоорганізації?</p> <p>3.У чому полягає антентропійна спрямованість самоорганізації?</p> <p>4. Що таке ат трактори, біфуркація, фрактал?</p> <p>5. Які Основні процеси самоорганізації?</p> <p>6. Розкрийте сутність поняття «детермінований хаос».</p> <p>7. У чому суть поняття «детермінований хаос», «ефект метелика»?</p> <p>8. Які існують основні теорії самоорганізації?</p> <p>9.У чому заслуга вченого-дослідника Іллі Пригожина?</p> <p>10.Хто перший визначив термін «синергетика», у чому основний сенс поняття.</p> <p>11.Який зв'язок синергетики з самоорганізацією?</p> <p>12.Обґрунтуйте і розкрийте зміст понять «принцип доміно», «теорія доміно», «теорія катастроф».</p> <p>13. Розкрийте суть понять «атрактори», «біфуркація», «ентропія» їх зв'язок з самоорганізацією.</p> <p>ІІІ. Вирішити управлінську ситуацію.</p>	20	20
7	<p>Тема 7. Зовнішнє внутрішнє середовище сучасної організації</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань:</p> <p>1. Що входить в поняття «організаційна середу» (організаційне оточення).</p>	10	10

	<p>2. Для чого необхідно проводити аналіз зовнішнього середовища організації.</p> <p>3. Яка існує взаємозв'язок і взаємозалежність факторів зовнішнього середовища.</p> <p>4. Поняття ділового середовища. Синоніми: функціональна середу, близня середа.</p> <p>5. У чому полягає унікальність поєднання факторів ділового середовища для організації (Фактори ділового середовища: споживачі, конкуренти, партнери, регулятори, профспілки).</p> <p>6. Що входить в поняття загальної середовища.</p> <p>7. Охарактеризуйте середу непрямого і прямого впливу.</p> <p>8. Система чинників загальної середовища: культура, економіка, соціум (соціальні фактори), закони, політика.</p> <p>ІІІ. Вирішити управлінську ситуацію.</p>		
8	<p>Тема 8. Прогресивні підходи до організаційного проектування</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань:</p> <p>1. Чим відрізняється поняття «проектування» від понять «конструювання» і «планування»?</p> <p>2. У чому полягає основна суть організаційного проектування?</p> <p>3. Наведіть основні етапи процесу організаційного проектування.</p> <p>4. Розбір зрозуміти: структура Управління; Ланка Управління; Рівень Управління.</p> <p>5. Які Переваги та недолікі традіційних організаційних форм Управління.</p> <p>6. Які Переваги та недолікі адаптивних організаційних форм Управління.</p> <p>7. Основні методологічні принципи проектування організаційних форм Управління.</p> <p>ІІІ. Вирішити управлінську ситуацію.</p>	10	10
9	<p>Тема 9. Сучасна українська організаційна культура</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському занятті з наступних питань:</p> <p>1. Яке місце займає організаційна культура в організаційному поведінці?</p> <p>2. У чому суть і зміст організаційної культури людини, компанії і суспільства?</p> <p>3. Чем визначається організаційна культура особистості?</p> <p>4. Яке існує відношення між організаційною культурою і культурою організації?</p> <p>5. Назовите основні шляхи формування організаційної культури в організації.</p> <p>6. Що розуміється під терміном «культура» в загальному, плані?</p> <p>7. У чому проявляється статика і динаміка культури в організаційних відносинах?</p> <p>8. Які елементи формують мистецтво управлінської діяльності керівника?</p> <p>9. Дайте характеристику методів підтримки культури організації.</p> <p>10. Які існують методи вимірювання організаційної культури?</p> <p>11. Раскройте необхідність використання інформаційних технологій в організаційній культурі.</p> <p>12. Дайте характеристику найбільш поширених видів інформаційних технологій, що використовуються при сильної організаційної культури.</p> <p>13. Що мається на увазі під поняттями «особистість, що визначає розвиток фірми» і «правляча верхівка фірми»? Як їх можна віднести до організаційної культури?</p> <p>ІІІ. Вирішити управлінську ситуацію.</p>	10	20
	Разом	100	130

9. Індивідуальні завдання

Для студентів денної форми навчання – за методом аналізу конкретних навчальних ситуацій (case study).

Для студентів заочної форми навчання – контрольна робота.

10. Методи навчання

Викладання курсу передбачає використання наступних груп методів навчання:

1) словесні методи:

- *розвідь* - цей метод передбачає оповідну, описову форми розкриття навчального матеріалу з метою спонукання здобувачів вищої освіти до створення в уяві певного образу;

- *пояснення* - метод, який передбачає розкриття сутності певного явища, процесу, закону;

- *бесіда*, як метод, передбачає використання попереднього досвіду здобувачів вищої освіти з певної галузі знань і на основі цього залучення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення уже наявних знань;

- *навчальна дискусія* – метод передбачає проведення навчальних групових дискусій / обговорень з певної проблеми в малих групах;

- *лекція* - передбачає розкриття у словесній формі сутності явищ, наукових понять, процесів, які знаходяться між собою в логічному зв'язку, об'єднані загальною темою;

2) наочні методи:

- *ілюстрація* - передбачає розкриття сутності предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);

- *демонстрація* - метод, який характеризується рухомістю засобу демонстрування (наприклад, перегляд навчального кінофільму);

3) практичні методи, які сприяють формуванню та закріпленню практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань. Ця група методів включає до себе виконання *вправ*, *практичних робіт*, аналіз *проблемних ситуацій*, проведення *досліджень*, *ділових ігор*, підготовку *есе*, *рефератів* тощо.

11. Очікувані результати навчання з дисципліни

Програмні результати навчання	Очікувані результати навчання з дисципліни
ПР3 Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства	Організаційний процес Організаційна діяльність. Альтернативні парадигми організаційного процесу. Система управління - кібернетичний підхід. Принципи управління: принцип розімкненого управління; принцип розімкненого управління з компенсацією обурень; принцип замкненого управління; принцип однократного управління.

	Оптимізація управління. Адаптивні й такі, що самі настроюються, системи.Методи управління: детермінований метод управління; програмно-цільовий метод управління; ціннісно-орієнтований метод управління.
ПР5 Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації	Розуміти аспекти сучасного організаційного порядку. Типологію сучасних організацій. Класифікацію організацій за ознаками: класифікація за принципами управління; класифікація за функціональними ознаками; класифікація за ознакою реалізації суспільних функцій; класифікація за ознакою визначення цілі (ціннісно-орієнтовані організації; організації, які формують власні цілі; цілескеровані організації; цілеспрямовані організації; цілеорієнтовані організації; цілепри-датні організації; паразитичні організації).
ПР6 Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень	Здатність до розуміння концептуальних термінів: організаційна форма управління " (ОФУ); відносини: децентралізація; стратегія; структура; виробнича структура; технологічна структура; зв'язок; структура управління; ланка управління; рівень управління. Сутність та етапи організаційного проєктування в сучасному управлінні організацією. Сучасні методи проєктування організаційних форм управління. Технологія проєктування організаційних форм управління. Оцінка ефективності організаційних форм управління. Криза парадигми традиційного менеджменту. Перспективи розвитку сучасних організаційних утворень.
ПР11 Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації	Зовнішнє й внутрішнє середовище сучасної організації Здатність до розуміння середовища організації. Існування внутрішнього та зовнішнього середовища. Змінні всередині організації (внутрішні фактори): цілі, завдання, структура, технологія, люди. Культура та імідж організації як її внутрішні фактори. Взаємозв'язок внутрішніх факторів. Методи дослідження внутрішнього середовища організації: аналітичні методи; експертні методи; лінійне програмування; динамічне програмування; діагностикування (експрес-діагностика, ґрунтовна діагностика); внутрішній моніторинг (моментні спостереження, постійні спостереження). Зовнішнє середовище організації. Мікрооточення (фактори зовнішнього середовища безпосереднього впливу): партнери; конкуренти; центральні та місцеві органи влади: навколошнє населення; природні умови. Макрооточення (фактори зовнішнього середовища опосередкованого впливу): міжнародні події та оточення; стан економіки; соціокультурні фактори; політичні обставини;

	розвиток науки й технології; право; соціально-супільні фактори. Методи дослідження зовнішнього середовища (зовнішній моніторинг): зовнішнє спостереження; цільове спостереження; неформальний пошук; формальний пошук. Взаємоз'язок факторів зовнішнього та внутрішнього середовища організації.
--	--

12. Критерії оцінювання

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»**, контрольні заходи включають в себе вхідний, поточний, рубіжний (модульний, тематичний, календарний), відстрочений, підсумковий та семестровий контроль, а також комплексні контрольні роботи та ректорські контрольні роботи.

Система контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни включає в себе вхідний, поточний, рубіжний та підсумковий контроль. Також, за окремим наказом ректора, може проводиться ректорський контроль знань здобувачів вищої освіти.

Вхідний контроль проводиться на початку вивчення нового курсу з метою визначення рівня підготовки здобувачів вищої освіти з дисциплін, які забезпечують цей курс. Контроль проводиться на першому занятті за завданнями, які відповідають програмі попередньої дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги здобувачам вищої освіти, коригування освітнього процесу.

Поточний контроль проводиться викладачами під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни є:

- відвідування лекційних та практичних занять;
- систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- виконання обов'язкових завдань самостійної роботи;
- виконання індивідуальних дослідницьких завдань (за вибором здобувача вищої освіти або викладача);
- участь в конференціях, конкурсах наукових робіт та інноваційних проектів, олімпіадах.

Для здобувачів вищої освіти *денноого віddілення* поточний контроль та оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюються за наступними напрямами:

- робота на лекціях (присутність на лекційних заняттях, участь в експресопитуванні (тестуванні); участь у навчальній дискусії);

** Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Запорізька політехніка» / Укладачі: В. Грешта та ін. НУ «Запорізька політехніка», 2021. 41 с.

- робота на практичних заняттях (присутність на заняттях, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни, усне опитування, тестування, рішення практичних задач, участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання, участь у діловій грі, тощо).

- виконання індивідуальних дослідницьких завдань (за вибором здобувача вищої освіти або викладача);

- участь в конференціях, конкурсах наукових робіт та інноваційних проектів, олімпіадах.

Для здобувачів вищої освіти *денноого відділення* поточний контроль та оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за наступними напрямами:

- робота на лекціях (присутність на лекційних заняттях, участь в експресопитуванні (тестуванні); участь у навчальній дискусії);

- робота на практичних заняттях (присутність на заняттях, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни, усне опитування, тестування, рішення практичних задач, участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання, участь у діловій грі, тощо).

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією під час проведення іспиту і враховуються викладачем при визначенні результатів рубіжного контролю та підсумкової оцінки з дисципліни.

Рубіжний (модульний, тематичний, календарний) контроль – це контроль знань здобувачів вищої освіти після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Проводиться у вигляді модульної контрольної роботи або за результатом поточного контролю.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому ступені або на окремих його завершених етапах за 100-бальною системою, національною шкалою та шкалою ЕКТС.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться у формі семестрового екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом здобувача вищої освіти. Завдання екзамену включають теоретичні питання з курсу та практичне завдання.

Також передбачається **порядок зарахування пропущених занять**: усне відпрацювання пропущеної теми на встановлених за графіком викладача консультаціях з наданням конспекту лекційного або практичного заняття.

Підсумкова оцінка із дисципліни, яка виставляється в екзаменаційну відомість, є сумою балів за різні види навчальної роботи.

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою.

Під час контролю враховуючи види робіт, які надані в таблиці.

КРИТЕРІЙ ОЦІНКИ ЗНАНЬ				
Види роботи	Кількість	Оцінка за 1 вид роботи	Всього за вид	
1 Письмова робота				
1.1 Тести	7	2	14	
1.2 Практичне завдання	1	10	10	
1.3 Теоретичні питання	2	8	16	
УСЬОГО	10	-	40	
2 Робота студента на протязі модульного тижня				
2.1 Конспект лекцій	1	3	3	
2.2 Рішені і здані задачі (1 комплект)	10	2	20	
2.3 Робота в аудиторії (оцінки, які студент отримував на занятті)	1	5	5	
2.4 Тести для поточного контролю	12	2	24	
2.5 Самостійна робота студента	1	4	4	
2.6 Присутність на занятті	1	4	4	
УСЬОГО	6	-	60	
РАЗОМ			100 балів	

Підсумковий контроль визначається як середня двох контролів за перший та другий модулі.

Розподіл балів, які отримують студенти при поточному оцінюванні знань (екзамен)

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
60 – 100	60 – 100	зараховано
1-59	незадовільно	не зараховано

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова

1. Баценко Л.М. Теорія організації : навч. посіб. ; Сум. нац. аграр. ун-т. Суми : Мрія, 2019. 362 с.
2. Монастирський Г.Л. Теорія організації: підручник ; Терноп. нац. екон. ун-т. 2-е видання. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 287 с.
3. Монастирський Г.Л. Теорія організації: підручник; Терноп. нац. екон. ун-т. - Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 287 с.
4. Мельник А. Ф., Монастирський Г.Л., Дудкіна О.П. Муніципальний менеджмент: підручник. 2-е вид. Тернопіль, 2019.
5. Керівництво організацією : навч. посіб. / О.Є Кузьмін, Н. Т. Мала, І.С. Процик. Львів: Вид-во нац.ун-ту «Львівська політехніка». 2018. 244 с.
6. Марченко О. М. Томаневич Л. М. Теорія організації: навч. посіб.; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 359 с.
7. Монастирський Г. Л. Теорія організації : навч. посібн.. К. : Знання, 2018. 320 с.

Допоміжна

1. Андрушків Б. М. Основи менеджменту. Львів : Світ, 2018.294 с.
2. Бородіна О.А. Адміністративний менеджмент : навч. пос. Маріуполь: ПДТУ. 2018. 84 с.
3. Василенко В.А., Ткаченко Т.І. Стратегічне управління. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2019. 396с.
4. Велещук С.С. Техніка адміністративної діяльності: навч.посібник / За заг.ред. А.Ф. Мельник. Тернопіль, ТНЕУ «Економічна думка». 2011. 320с .
5. Гевко О.Б., Шведа Н.М. Стратегічне управління: Навчальний посібник. Для студентів усіх форм навчання напряму 6.030601 «Менеджмент» Тернопіль ФОП Паляниця В. А., 2016. 152 с.
6. Монастирський Г. Л. Теорія організації : навч.-метод. комплекс / Г. Л. Монастирський, О. Ф. Овсянюк-Бердадіна. Тернопіль : Економічна думка, 2007. 84 с.
7. Осовська Г.В., Осовський О А. Менеджмент організацій: Підручник. К.: Кондор, 2009. 680

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>
4. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
5. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
6. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>.